

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA Z GEOGRAFII
SZKOŁA PODSTAWOWA NR 1
Z ODDZIAŁAMI INTEGRACYJNYMI
IM. MARII SKŁODOWSKIEJ – CURIE
W LUBINIE

I CELE EDUKACYJNE:

1. Wiedza geograficzna.

1. Opanowanie podstawowego słownictwa geograficznego w celu opisywania oraz wyjaśniania występujących w środowisku geograficznym zjawisk i zachodzących w nim procesów.
2. Poznanie wybranych krajobrazów Polski i świata, ich głównych cech i składników.
3. Poznanie głównych cech środowiska geograficznego Polski, własnego regionu oraz najbliższego otoczenia – „małej ojczyzny”, a także wybranych krajów i regionów Europy oraz świata.
4. Poznanie zróżnicowanych form działalności człowieka w środowisku, ich uwarunkowań i konsekwencji oraz dostrzeganie potrzeby racjonalnego gospodarowania zasobami przyrody.
5. Rozumienie zróżnicowania przyrodniczego, społeczno-gospodarczego i kulturowego świata.
6. Identyfikowanie współzależności między elementami środowiska przyrodniczego i społeczno-gospodarczego oraz związków i zależności w środowisku geograficznym w skali lokalnej, regionalnej i globalnej,
7. Określanie prawidłowości w zakresie przestrzennego zróżnicowania warunków środowiska przyrodniczego oraz życia i różnych form działalności człowieka.
8. Integrowanie wiedzy przyrodniczej z wiedzą społeczno-ekonomiczną i humanistyczną.

2. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce

1. Prowadzenie obserwacji i pomiarów w terenie, analizowanie pozyskanych danych i formułowanie wniosków na ich podstawie.
2. Korzystanie z planów, map, fotografii, rysunków, wykresów, diagramów, danych statystycznych, tekstów źródłowych oraz technologii informacyjno-komunikacyjnych w celu zdobywania, przetwarzania i prezentowania informacji geograficznych.
3. Interpretowanie map różnej treści.
4. Określanie związków i zależności między poszczególnymi elementami środowiska przyrodniczego, społeczno-gospodarczego i kulturowego, formułowanie twierdzenia o prawidłowościach, dokonywanie uogólnień.
5. Ocenianie zjawisk i procesów społeczno-kulturowych oraz gospodarczych zachodzących w Polsce i w różnych regionach świata.
6. Stawianie pytań, formułowanie hipotez.

II. KRYTERIA OCENIANIA

1. **Ocenę celującą otrzymuje uczeń** który spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą i który:

- opanował wiadomości i umiejętności znacznie wykraczające poza program nauczania geografii
- stosuje wiadomości w sytuacjach nietypowych, proponuje rozwiązania nietypowe (problemowe)
- formułuje problemy oraz dokonuje analizy i syntezy nowych zjawisk
- wykonuje twórcze prace, pomoce naukowe i potrafi je zaprezentować
- samodzielnie i twórczo rozwija własne uzdolnienia
- osiąga sukcesy w konkursach geograficznych na szczeblu wyższym niż szkolny
- jest laureatem konkursów geograficznych o zasięgu min. wojewódzkim.

2. **Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń** który spełnia wymagania na ocenę dobrą i który:

- opanował pełen zakres wiadomości i umiejętności wynikający z programu nauczania geografii
- stosuje zdobytą wiedzę do rozwiązywania problemów i zadań w nowych sytuacjach
- potrafi samodzielnie korzystać z atlasów, map, roczników statystycznych, wykresów, Internetu

3. **Ocenę dobrą otrzymuje uczeń** który spełnia wymagania na ocenę dostateczną i który:

- opanował w dużym stopniu wiadomości i umiejętności wynikające z programu nauczania geografii
- poprawnie stosuje wiadomości i umiejętności do samodzielnego rozwiązywania typowych zadań i problemów
- korzysta z map, atlasów i innych źródeł wiedzy
- aktywnie uczestniczy w procesie lekcyjnym.

4. **Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń** który spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą i który:

- opanował podstawowe wiadomości i umiejętności określone w programie, umożliwiające uzupełnienie braków i luk w wiedzy niezbędnej do dalszego kształcenia
- z pomocą nauczyciela stosuje wiadomości i umiejętności do rozwiązywania typowych zadań i problemów
- z pomocą nauczyciela korzysta z różnych źródeł wiedzy
- wykazuje się aktywnością na lekcji w stopniu zadawalającym
- odrabia zadania domowe i prowadzi systematycznie zeszyt do geografii.

5. **Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń** który:

- opanował wiadomości i umiejętności z programu nauczania geografii niezbędne do możliwości dalszej edukacji
- z pomocą nauczyciela rozwiązuje typowe zadania teoretyczne i praktyczne o niewielkim stopniu trudności
- z pomocą nauczyciela korzysta z mapy i atlasu
- jest mało aktywny na lekcji.

6. **Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń**, który:

- nie opanował wiadomości i umiejętności, określonych podstawą programową z geografii, które są konieczne do dalszego kształcenia się
- wykazuje się brakiem systematyczności w przyswajaniu wiedzy i wykonywaniu prac domowych, nie podejmuje próby / nie potrafi, także przy pomocy nauczyciela, korzystać z mapy i atlasu
- nie wykazuje aktywności poznawczej, chęci do pracy i poprawy ocen.
 - **każdą ocenę niedostateczną można poprawić.**

Jako narzędzie wspomagające sześciostopniową skalę, w ocenianiu bieżącym stosuje się następujące oznaczenia:

- „+” wysiłek maksymalny lub niewielkie braki w stosunku do kolejnej, wyższej oceny
- „-” wysiłek minimalny lub niewielkie braki w stosunku do ustalonej oceny.

III. SPOSOBY SPRAWDZANIA I OCENIANIA WIADOMOŚCI

1. **OCENY CZĄSTKOWE** uczeń może otrzymać za:

- **sukcesy w konkursach**
- **sprawdziany półroczne i roczne**, w których oceniana jest zawartość merytoryczna konieczna do opanowania partii materiału

w danym półroczu (roku)

- **sprawdziany /prace klasowe /testy** to całogodzinne prace pisemne, w których oceniana jest wiedza z danego zakresu, zrozumienie zagadnień, umiejętność logicznego

myślenia, umiejętność rozwiązywania różnego typu zadań, o różnym poziomie wymagań, poprawność stosowania języka geograficznego.

- **kartkówki** to krótkie prace pisemne, w których oceniana jest zawartość merytoryczna sprawdzanego zagadnienia.
- **odpowiedzi ustne**, w których oceniana jest zawartość merytoryczna i umiejętność odniesienia jej do życia codziennego, rzeczowość, samodzielność, umiejętność: wnioskowania, uogólnienia, dowodzenia, a także przeprowadzenia analizy zadania, formułowania dłuższej wypowiedzi i stosowanie języka geograficznego.
- **pracę na lekcji**, czyli pisemne, samodzielne, indywidualne lub w grupach, korzystanie z map i atlasów, roczników statystycznych, w których oceniane są: umiejętność wyszukiwania informacji w różnych źródłach, zaangażowanie, umiejętność pracy w grupie.
- **zadania domowe**, w których oceniana jest zawartość merytoryczna, umiejętność: wyszukiwania, porządkowania i wykorzystywanie informacji z różnych źródeł.
- **zadania domowe dodatkowe:**
 - zadania domowe o podwyższonym stopniu trudności, w których dodatkowo oceniana jest twórczość ucznia
 - prace praktyczne (schematy, projekty, plansze, rysunki, wykresy, itp.), w których ocenianiu uwzględnia się: poprawność merytoryczną, wkład włożonej pracy, twórczość pracy, estetykę wykonania
- **aktywność** w której oceniane są zaangażowanie w tok lekcji (zajęć dodatkowych), pilność, systematyczność pracy, pomysłowość, oryginalność w rozwiązywaniu zadań i problemów, umiejętność samodzielnego myślenia, wnioskowania, przedstawiania własnych sądów oraz ich uzasadnienia, umiejętność pracy z podręcznikiem a w przypadku prezentacji doświadczeń.
- **aktywność dodatkowa** np. przynoszenie na lekcję ciekawych pomocy uatrakcyjniających lekcje, samodzielne przygotowywanie i przedstawianie prezentacji, prowadzenie lekcji i zajęć dodatkowych,
- **przygotowanie i nieprzygotowanie do lekcji**

2. OCENA PÓŁROCZNA I ROCZNA:

Wystawienie oceny klasyfikacyjnej dokonuje się na podstawie ocen cząstkowych, przy czym większą wagę mają oceny ze sprawdzianów (prac klasowych), w drugiej kolejności są kartkówki i odpowiedzi ustne.

Pozostałe oceny są wspomagające.

IV. ZASADY OCENIANIA

1. OCENY CZĄSTKOWE - zasady ogólne:

- ocenianie osiągnięć edukacyjnych polega na rozpoznawaniu poziomu i postępów w opanowaniu przez uczniów wiadomości i umiejętności w stosunku do wymagań edukacyjnych, wynikających z założeń podstawy programowej i programów nauczania
- oceny wystawiane przez nauczyciela są jawne dla ucznia i jego rodziców (opiekunów prawnych)
- rodzice ucznia są powiadamiani o jego postępach w czasie zebrań, konsultacji indywidualnych, poprzez dziennik elektroniczny. Oceny mogą być również wpisywane w zeszyt przedmiotowy, zeszyt korespondencji i zeszyt uwag (zależnie od ustaleń z rodzicami)
- za każdą pracę niesamodzielną uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną, z możliwością poprawy.
- w przypadku prac pisemnych przyjmuje się skalę punktową przeliczaną na oceny cyfrowe wg kryteriów:

Ocena:

| | |
|----------------|--------------------------------|
| celująca* | 90% – 100% + zadanie dodatkowe |
| bardzo dobra | 90% – 100% |
| dobra | 75% – 89% |
| dostateczna | 50% – 74% |
| dopuszczająca | 30% – 49% |
| niedostateczna | 0% – 29% |

*Ocenę celującą uzyskuje uczeń w przypadku gdy osiągnie liczbę punktów minimum na ocenę bardzo dobrą i odpowie poprawnie na pytanie dodatkowe, wskazane przez nauczyciela.

- uczeń i jego rodzice mają prawo wglądu do prac pisemnych
- na wniosek ucznia lub jego rodzica, nauczyciel uzasadnia ustnie ustaloną ocenę – nie później niż trzy dni od daty jej wystawienia – uczniowi w czasie lekcji, rodzicom w określonym, wcześniej ustalonym terminie
- sprawdzone i ocenione prace pisemne są przechowywane w szkole przez dwa lata.

2. OCENY CZĄSTKOWE - zasady szczegółowe:

• konkursy:

- za zajęcie punktowanych miejsc w konkursach geograficznych lub zawierających treści geograficzne na etapie szkolnym i wyższych uczeń może otrzymać cząstkową ocenę celującą, za pozostałe miejsca (w zależności od rangi konkursu) niższe oceny
- za uzyskanie tytułu laureata w konkursach geograficznych o zasięgu wojewódzkim i wyższym lub tytułu finalisty i laureata olimpiady geograficznej uczeń otrzymuje celującą ocenę klasyfikacyjną końcową

• sprawdziany /prace klasowe /testy:

- mogą obejmować materiał z: jednego działu, części dłuższego działu, kilku krótszych działów
- zapowiadane są z 7-dniowym wyprzedzeniem i wpisane są w dzienniku
- poprzedzone są lekcją powtórzeniową
- są obowiązkowe (uczniowie nieobecni na sprawdzianie z powodu dłuższej nieobecności (minimum 5 dni), piszą ją w terminie ustalonym wspólnie z nauczycielem w ciągu 14 dni od powrotu do szkoły, w pozostałych przypadkach na 1 lekcji geografii, bezpośrednio po powrocie do szkoły)
- powinny być ocenione i oddane do wglądu przez uczniów w ciągu 14 dni
- ocenę ze sprawdzianu można poprawić; poprawa jest dobrowolna, odbywa się poza lekcjami, w ciągu 14 dni od otrzymania oceny i tylko 1 raz, po ustaleniu terminu z nauczycielem; ocena poprawiana nie anuluje oceny poprzedniej, wpisywana jest w dzienniku obok oceny poprzedniej

• kartkówki i odpowiedzi ustne:

- obejmują materiał nie większy niż z 3 ostatnich lekcji/tematów, w przypadku lekcji powtórzeniowych – materiał z całego działu
- nie muszą być zapowiadane przez nauczyciela
- są obowiązkowe (uczniowie nieobecni na kartkówce z powodu dłuższej nieobecności (minimum 5 dni), piszą ją w terminie ustalonym wspólnie z nauczycielem w ciągu 14 dni od powrotu do szkoły, w pozostałych przypadkach na 1 lekcji geografii, bezpośrednio po powrocie do szkoły)
- powinny być ocenione i oddane do wglądu przez uczniów w ciągu 7 dni

• praca na lekcji:

- samodzielna lub grupowa jest obowiązkowa
- uczniowie w czasie pracy mogą korzystać z własnych źródeł wiedzy, za wyjątkiem Internetu
- nie musi być oceniana
- praca podlegająca ocenie powinna być oceniona i oddana do wglądu uczniowi w ciągu 7 dni

• zadania domowe:

- są obowiązkowe (uczniowie nieobecni na lekcji, na której zostało zadane zadanie domowe,

z powodu dłuższej nieobecności (minimum 5 dni), odrabiają je w terminie ustalonym wspólnie z nauczycielem w ciągu 14 dni od powrotu do szkoły, w pozostałych przypadkach na 1 lekcję geografii, po powrocie do szkoły)

- nie muszą być oceniane

- mogą być sprawdzane: indywidualnie, zbiorowo, wybiórczo z wyjaśnieniem przy tablicy, poprzez odczytanie przez ucznia

- **zadania domowe dodatkowe:**

- nie są obowiązkowe

- na życzenie ucznia, nie muszą być sprawdzane i oceniane

- mogą podlegać poprawie

- **aktywność:**

- w zależności od rodzaju aktywności uczeń może otrzymać odpowiednią ocenę, lub otrzymywać plusy i minusy, które zamieniane są na ocenę:

- o uczeń, który zgromadził **pięć plusów uzyskuje ocenę bardzo dobrą**, a gdy uzyska ich mniej, na jego życzenie, na koniec semestru zostają one zamienione odpowiednio: przy czterech plusach na ocenę dobrą, a przy trzech na ocenę dostateczną

- o uczeń, który zgromadził **pięć minusów za brak pracy na lekcji otrzymuje ocenę niedostateczną**

- plusy i minusy wzajemnie się „znoszą” i „przechodzą” na II półrocze

- przyznana ocena nie podlega poprawie

- **aktywność dodatkowa:**

- oceniana jest wg zasad oceniania aktywności

- nie jest obowiązkowa

- na życzenie ucznia, nie musi być oceniana

- **nieprzygotowanie do lekcji „-” i „●”:**

- nieprzygotowanie do lekcji należy zgłaszać na początku lekcji, przed jej rozpoczęciem

- zgłoszenie nieprzygotowania do lekcji nie zwalnia ucznia z bieżącej pracy i aktywności na lekcji

- uczeń może otrzymać „-” **za brak na lekcji: podręcznika, uzupełnionego zeszytu przedmiotowego, przyborów**

- brak na lekcji zeszytu z zadaniem domowym traktowanie jest jako brak zadania domowego

- **każde pięć „-” jest zamienianych na częściową ocenę niedostateczną,**

- uczeń może otrzymać **2 „●” w każdym półroczu**

- „●” obejmuje brak zadania domowego oraz nieprzygotowanie się do odpowiedzi lub kartkówki

- brakujące oceny, wynikające z otrzymania „●” uczeń musi uzupełnić na następnej lekcji

- **uczeń nieobecny w szkole** (powyżej 5 dni choroby), który zgłosi ten fakt nauczycielowi, nie otrzymuje „-” ani „●” - zwolniony jest czasowo ze sprawdzianu, kartkówki, odpowiedzi, posiadania bieżącego zadania domowego; zaległości wynikające ze zwolnienia **musi nadrobić w ciągu 14 dni od powrotu do szkoły**

- uczniowie, których numer z dziennika został wylosowany jako „**szczęśliwy numer**” mają prawo do zwolnienia z odpowiedzi ustnej lub niezapowiedzianej kartkówki i obowiązek zaliczenia jej na następnej lekcji.

3. OCENA KLASYFIKACYJNA PÓŁROCZNA I ROCZNA:

ustalana jest przez nauczyciela geografii¹ i uwzględnia częściowe osiągnięcia

i wkład pracy włożony przez ucznia odpowiednio: ocena półroczna –

w I półroczu, ocena roczna – w I i II półroczu.

- o proponowanej ocenie niedostatecznej lub możliwości nieklasyfikowania z geografii uczeń i jego rodzice, zostają pisemnie powiadomieni (listem poleconym) przez wychowawcę, na miesiąc przed terminem wystawienia ocen

1 dla uczniów posiadających orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego, przez nauczyciela po zasięgnięciu opinii nauczyciela współorganizującego kształcenie integracyjne.

- o pozostałych proponowanych ocenach z geografii, uczniów i jego rodzice zostają powiadomieni (kartami proponowanych ocen) przez wychowawcę, na 7 dni przed terminem wystawienia ocen
- uczeń, który nie został sklasyfikowany z geografii (opuścił więcej niż 50% lekcji usprawiedliwionych) może przystąpić do egzaminu klasyfikacyjnego zgodnie z zasadami zawartymi w Statucie Szkoły
- uczeń który otrzymał klasyfikacyjną ocenę niedostateczną z geografii może przystąpić do egzaminu poprawkowego zgodnie z zasadami zawartymi w Statucie Szkoły
- uczeń lub jego rodzice (prawni opiekunowie) zgłaszający zastrzeżenia dotyczące wysokości półrocznej i lub rocznej oceny klasyfikacyjnej z geografii mają prawo wystąpić do dyrektora szkoły o przeprowadzenie sprawdzianu na ocenę o 1 stopień, zgodnie z zasadami zawartymi w Statucie Szkoły.

V. OCENIANIE UCZNIÓW POSIADAJĄCYCH ORZECZENIA PPP

1. Uczniowie z **zaburzeniami słuchu**- będą zobowiązani do przestrzegania ogólnych zasad PSO w zakresie prac pisemnych. W zależności od stopnia utraty słuchu uczeń zostanie zwolniony z wypowiedzi ustnych lub zostaną mu one ograniczone. W czasie pracy samodzielnej polecenia będzie otrzymywał w formie pisemnej.
2. Uczniowie z **zaburzeniami wzroku** - w czasie prac pisemnych będą otrzymywać mniejszą liczbę poleceń zapisanych powiększona czcionką. Ogólne zasady sprawdzania będą zachowane. W zależności od nasilenia objawów uczeń będzie miał ograniczoną ilość pisemnych prac domowych. Zwiększy się zakres i jakość wypowiedzi ustnych.
3. Uczniowie z **zaburzeniami mowy** - w zależności od nasilenia objawów zostaną zwolnieni częściowo lub całkowicie z odpowiedzi ustnych. Pozostałe zasady PSO pozostają bez zmian.
4. Uczniowie **niepełnosprawni ruchowo** - będą mieli wydłużony czas pisania prac pisemnych (nie dłużej niż o 20%). W sytuacji korzystania z pomocy nauczyciela wspomagającego będą obowiązywać zasady ogólne.
5. Uczniowie z **autyzmem i z zespołem Aspergera** - w czasie prac pisemnych mogą otrzymywać mniejszą ilość zadań, lecz ogólne zasady sprawdzania będą zachowane. Uczniowie będą mieli ograniczoną ilość odpowiedzi ustnych.
6. Uczniowie z **niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim** - będą rozwiązywać zadania w ilości i o stopniu trudności odpowiadającym ich możliwościom. Pisemne prace będą punktowane z przeliczeniem sumy zdobytych punktów na oceny szkolne wg ogólnych zasad PSO. Podczas samodzielnej pracy, w uzasadnionych przypadkach, dopuszcza się możliwość korzystania z podręcznika i zeszytu przedmiotowego.

VI. OCENIANIE UCZNIÓW POSIADAJĄCYCH OPINIE PPP

1. Uczniowie ze stwierdzoną **dysleksją** – uczniowie otrzymywać będą treści poleceń powiększoną czcionką, będą mieć wydłużony czas prac pisemnych (nie więcej niż o 20%) lub mniej zadań.
2. Uczniowie ze stwierdzoną **dysortografią** – na ocenę prac pisemnych nie będą wpływać błędy ortograficzne.
3. Uczniowie ze stwierdzoną **dysgrafią** – na ocenę prac pisemnych nie będzie wpływać niestaranne pismo. Uczeń może pisać pismem drukowanym, drukować wskazane prace domowe.
4. Uczniowie ze stwierdzoną **dyskalkulią** – w ocenie zadań rachunkowych największe znaczenie będzie miał tok rozumowania ucznia z uwzględnieniem możliwości przestawiania kolejności cyfr w liczbach.

VI. OCENIANIE UCZNIÓW Z ROZPOZNANYMI, SPECYFICZNYMI TRUDNOŚCIAMI W UCZENIU SIĘ

Uczniowie z rozpoznanymi specyficznymi trudnościami w uczeniu się będą zobowiązani do przestrzegania ogólnych zasad PSO. W zależności od rozpoznanych trudności, stopnia ich nasilenia i wkładu pracy ucznia w proces dydaktyczny dopuszcza się:

- zmniejszenie ilości zadań /wydłużenie czasu pracy (nie więcej niż o 20%)
- dostosowanie stopnia trudności sprawdzanych treści do możliwości ucznia
- zmniejszanie liczby zadań otwartych w pracach pisemnych
- zmniejszenie ilości obowiązkowych prac domowych.

Uczniowie na 1 lekcji będą zapoznani z PSO.

Rodzice będą o nim poinformowani na 1 zebraniu w nowym roku szkolnym